VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY

LII. METAI. 252 (543) N. Telephone: EVergreen 7-7840 BROOKLYN, NEW YORK, TREČIADIENIS, 1938 M., LAPKRITIS-NOVEMBER 2 D. KAINA 3 CENTAI

Už dviejų savaičių VIENYBĖS bankietas. Kiekvieno mūsų draugo—rėmėjo pareiga čia dal yvauti, nes tai tautinė pramoga.

NOV-3 1938
New York Public Library 470 Fifth Ave.

ŠIANDIEN

Neramių žinių laikotarpis
Statūtas visų vėliava
Klaipėda liks Lietuvai
Mūsų kultūrinis uždavinys

VYT. ŠIRVYDAS

Amerikos lietuviams vėl teks pergyventi neramių žinių laikotarpį iš Klaipėdos. Mat, artinasi Klaipėdos krašto seimelio rinkimai ir vokiečiai paleidžia darban visas savo teroro ir propogandos priemones, tikslu lietuvius ir Klaipėdos krašto balsuotojus nugazdinti.

Tas pats juk buvo ir prieš rinkimus 1935 metais. Šiemet padėtis rimtesnė, nes Vokietijai pripažinta lemiantis balsas Vidurio ir Rytų Europoje. Anglija ir Prancūzija iš čia savo nosį ištraukė, o Sovietų Sąjunga nustumta užkampin.

Lenkijos organizuojama "Trečioji Europa" dar tik sapnuose. Tokiu būdu, Lietuva negali laukti iš niekur paramos.

Tačiau ir 1935 metais Anglijos bei Prancūzijos parama pasireiškė patarimu — laikytis Klaipėdos krašto statūto. Ir nėra abejojimo, kad Lietuvos politikos vadai, kurie ikšiol vis pasižymėdavo (kaip ir visi lietuviai) gana šaltoku ir nesikarščiuojančiu elgėsiu, to paties laikysis ir ateityje.

Šis griežtas statūto prisilaikymas, tiesa, gal duos lietuviams nevisai malonių vaisių. Gal teks sugrąžinti nacių vadui Neumannui visas pilietines teises, kurių jis neteko kovo 26 d., 1935 m., kada teismas pripažino jį kaltu suokalbyje prieš Lietuvos valstybės žemių saugumą ir davė 12-ką metų kalėjimo.

Dar daugiau — tas pats Neumannas gal taps Klaipėdos krašto direktorijos galva, vieton Baldžiaus. Vietos autonominė policija gal apginkluos nacius, o nuginkluos lietuvius šaulius. Žodžiu tariant, mūsų vokietaujanti ir naciškai nusiteikę broliai klaipėdiečiai, jei Lietuva statūto griežtai laikysis, gaus daugiau progų gyventi ta "vokiška kultūra", kuria Berlynas dabar kvėpuoja. Bet ar tas reikš Klaipėdos sugrįžimą Vokietijos valstybei?

Galima gana drąsiai tvirtinti — ne! Klaipėda yra vienintelis Lietuvos valstybės uostas ir šis faktas ją taip pakėlė turtu ir prestižu, kad jos gyventojai vargu benorėtų grįžti ir merdėti Vokietijos globoje.

Lietuva užmezgė diplomatinius ir prekybinius santykius su Lenkija. Reiškia, Klaipėdos uosto užnugaris (plotas, iš kurio prekybos Klaipėda gali turėti) dar labiau pasididino. Pavyzdžiui, daug tikimasi iš medžių plukdymo, kurį lenkai nori pradėti.

Klaipėda, pasilikdama Lietuvos valstybės ribose, yra Berlynui įrankiu turėti įtaką Lietuvos užsienio politikai ir prekybai. Tokiu būdu, ir **vietos gyventojų norai ir Berlyno politikos tikslai** geriausia aptarnaujami, kada Klaipėda pasilieka Lietuvos valstybės ribose.

Todėl, per būsiantį neramių žinių laikotarpį Amerikos lietuviams nereikia netekti ūpo ar pusiausvyros. Tokių laikotarpių buvo jau nemaža, bet Klaipėdos uostas augo, lietuvių įtaka krašte kilo.

Spalyje, 1925 metais, įvyko seimelio rinkimai plebiscito obalsiu. Vokiškai nusiteikusios partijos, kurios reikalavo įvykdyti plebiscitą, pasisakyt prie kurio krašto klaipėdiečiai nori priklausyti, surinko 47,466 balsus. Lietuvių partijos tegavo 3,677. Septyni metai vėliau (1932), vokiškos partijos surinko 53,509 balsus, lietuvių — 12,219. Triukšmingais 1935 metais rinkimais, vokiečių "einheitlistas" surinko 55,716 balsus, lietuvių sąrašas — 12,925.

Šie rinkimų vaisiai parodo, kad lietuviai negali tikėtis staigaus ir didelio tikrai lietuviškai nusistačiusių balsų padidėjimo. Tačiau, šitokie rinkimų daviniai, kaip Londono Times teisingai 1935 metais pastebėjo, nerodo klaipėdiškių noro "prisidėti prie Vokietijos". Jie nori autonominiai gyventi — ir, that's all.

Lietuviams telieka ramiai ir taikiai šį jų norą patenkinti. Paskui, reikia tiek visomis spėkomis **save asmeniniai ir valstybiniai kultūrinti,** kad klaipėdiškis pames noro save "vokiečiu" ir "vokiškos kultūros" ainiu skaityti, **bet didžiuosis vardu lietuvis!**

VOKIETIJA VAIDINA VYRIAUSIOS TAIKINTOJOS ROLĘ

BERLYNAS. — Pradėjęs kilti naujas pavojus Europos taikai, kuris gresė iš centralinės Europos valstybių pusės pranyko, kada buvo išleistas oficialus pranešimas sąko, kad: "Vengrijos mažumų problema Čekoslovakijoje ir etnografinis pasienio klausimas tarp Čekoslovakijos ir Vengrijos, bus sutvarkytas Vokietijos ir Italijos taikintojų komisijos, kuri susidės iš užsienių reikalų ministerių Ribbentropo ir Counto Ciano, kurie susitiks Vienoje lapkričio mėnesio 2 dieną".

Iš pareiškimo matyti, kad abi valstybės, Čekoslovakija ir Vengrija su tokiomis sąlygomis sutiko ir pareiškė, kad Vokietijos ir Italijos nutarimas bus abiejų valstybių priimtas ir galutinis, nežiūrint kaip jis bus išspręstas ir neatidėliojant vykdomas. Čekoslovakijos ir Vengrijos užsienių reikalų ministeriai pakviesti dalyvauti šioje konferencijoje.

Prieš kelias dienas buvo kalbama, kad šio ginčo taikintojais bus dar ir Prancūzija ir Anglija, bet nei Čekoslovakija nei Vengrija su tuo nesutiko ir nuo jų patarnavimo atsisakė. Vadinasi Čekoslovakija, kuri vieną kartą jau apsivylė Anglijos ir Prancūzijos patarnavimu, daugiau jo nenori ir nuo jo šalinasi.

Kaltinama. — Darbo sekretorė Frances Perkins, kuri yra kaltinama priešamerikonišku veikimu už gynimą Harry Bridges nuo išdeportavimo iš Amerikos.

PRANCŪZIJA NEĮSILEIDŽIA SVETIMŠALIŲ SAVANORIŲ

PERPIGAN. — Šiomis dienomis traukinys su keturiais šimtais sužeistų Ispanijos karo savanorių iš tarptautinės brigados, atvažiavo į Prancūzijos pasienio miestą, kur jį vyriausybės atstovai sulaikė, pareiškė, kad tik šešiasdešimt du sužeistieji, kurie yra Prancūzijos piliečiai gali pasilikti Prancūzijoje, o kiti yra grąžinami atgal į Ispaniją.

Tarp atvykusiųjų buvo ir penkiasdešimt amerikiečių, kurie grįžo namon, bet prancūzai juos grąžino atgal į Ispanijos pasienio miestelį Portbou.

Komunistams, kongreso atstovams, protestuojant Prancūzijos vyriausybė pareiškė, kad ji dabartinėmis sąlygomis negalinti mokėti už išlaikymą savanorių iki jų vyriausybės juos atsiims, nes tai gali trukti kelis mėnesius.

AR JAU LIKVIDUOJAMA?

VILNIUS. — Iš viso Vilniaus krašto šiais mokslo metais teveikia dvi lietuviškos pradžios mokyklos: Pašaminėje ir pačiame Vilniuje. Bet, rodos, ir jų greitu metu lietuvių visuomenė gali netekti. Štai, spalių 15 d. Vilniaus lietuvių švietimo "Kultūros" draugijos mokyklą aplankė kuratorijos vizitatorius ir liepė čia pat pakeisti mokyklos statutą iš 3 laipsnio į pirmą, tai reiškia, iš 6 skyrių į 4 skyrių mokyklą. Ir tai įsakoma padaryti jau dabar. Vadinasi, už savaitės kitos sulikviduoti penktą ir šeštą mokyklos skyrių. Nutarta apeliuoti, bet vargu ar bus išklausyta.

Čia, be kitko, reikia priminti ir tai, kad Vytauto Didžiojo Gimnazija tokiu būdu neturės visai kandidatų, nes į valstybinę 7 skyrių mokyklą patekus, paskui sunku jau gauti tautybę paliudijantį raštą, vadinamąją deklaraciją.

UŽPUOLĖ MUZIKUS

KLAIPĖDA. — Spalių 17 d. Klaipėdoje Liepojaus—Žardžių g-vių susikirtime dar neišaiškinti asmenys užpuolė kompozitorių Jarominą Kačinską. Muzikas Nomeika sunkiau sužeistas per galvą stora lazda. Abu muzikai, Klaipėdos muzikos mokyklos lektoriai, kalbėdamiesi ėjo namų link. Jie prie užpuolimo vietos aplankė būrelį vokiškai kalbėjusių jaunuolių. Vienas iš to būrio šoko prie Nomeikos ir smogė jam per galvą. Užpuoliką sekė ir kiti to būrio jaunuoliai, bet abiem muzikams nuo to būrio pasisekė pabėgti. Nomeika smūgio buvo apsvaigintas ir tik Kačinsko padedamas pajėgė nueiti į ligoninę, kur jam buvo suteikta pirmoji pagelba.

Reikia pažymėti, kad Kačinskas ir Nomeika Klaipėdoje jau yra pažistami ir žinomi kaip labai ramaus būdo žmonės. Klaipėdos visuomenė piktinasi sukurstytų gaivalų išsišokimu prieš ramius gyventojus.

Algų ir valandų įstatymas. — Darbo administratorius Elmer F. Andrews, kuris pirmas per radijo paskelbė šį įstatymas pareikšdamas, kad tai vienintelė priemonė priversti darbdavius mokėti didesnius atlyginimus darbininkams.

Vokietija kviečia išeivius namo

BERLYNAS. — Vokietijos vyriausybė išleido atsišaukimą į visus vokiečių tautybės žmones, kurie prieš kelis ar keliolika metų emigravo iš Vokietijos grįžti namo ir sukurti namų židinį savo senojoje tėvynėje. Tikimasi, kad netrukus apie du tūkstančiai Vokietijos emigrantų atvažiuos Vokietijon, kad sukūrus naują gyvenimą.

Vokietija didžiuojasi, kad ji dabar galinti paprašyti savo išeivių, kad jie grįžtų į tokią tėvynę, kurią jie paliko kaizerio laikais, vieningą ir didelę.

Lojalistai praneša sukilėlių persvarą

BARCELONA. — Ebro frontas diena iš dienos susilaukia kokių nors netikėtumų. Nors per paskutinius du mėnesius jo pozicijos nieko nepasikeitė.

Pirmadienį Ispanijos sukilėliai padarė stiprų puolimą ant lojalistų pozicijų ir atėmė iš jų šešis kalnus, kurie šiuose mūšiuose turi daug strateginės reikšmės.

Apie šių kalnelių paėmimą patys lojalistai praneša, kad stiprios sukilėlių atakos dėka jie juos paėmė, bet jie tikisi greitu laiku atsiimti, kaip kad iki šiol visi Ebro mūšiai buvo. Vieną dieną viena pusė ką nors paima, o kitą dieną kiti atsiima ir taip diena iš dienos per paskutinius kelis mėnesius.

9,000 žydų nežino savo ateities

BERLYNAS. — Apie devyni tūkstančiai Lenkijos žydų, kurie buvo atvežti iki Lenkijos pasienio, laukia kada prasidės derybos tarp Lenkijos ir Vokietijos, kuriose bus nutarta kas daryti su šiais žydais. Iki šiol jau tryliką tūkstančių žydų, Lenkijos piliečių išgabenta iš Vokietijos į Lenkiją. Ši, antroji partija, laukia savo eilės nes prasidėjus deryboms, ji buvo sulaikyta.

Lenkija sutinka priimti visus Lenkijos piliečius žydus Lenkijon, su sąlyga, kad Vokietija atiduos jiems visą turtą, kurį jie turi Vokietijos teritorijoje.

Iki šios derybos eina, žydai pasienyje — gryname lauke laukia kas bus ir kur jie pasidės.

Naujokai nebetriukšmauja

KRETINGA. — Šiuo metu Kretingoje imami naujokai. Gyventojai net nepastebi, kad dabar Kretingoje naujokų dienos, nes jie jokio triukšmo nekelia ir negirtuokliauja. Taigi iš anų laikų užsilikę papročiai visai jau baigia išnykti. Dabar naujokai nebeišsisukinėja nuo kariuomenės, bet patys net stengiasi patekti į kariuomenę. Nepriimtieji lyg ir gėdisi, kad netinka būti kariais.

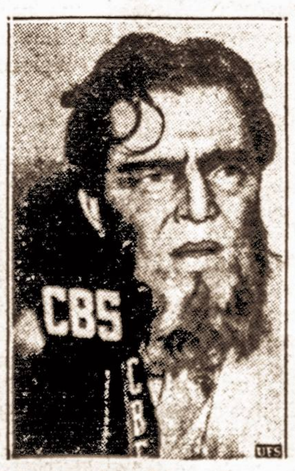

Privedė minią iki panikos. — Šis artistas, kuris vaidindamas radijo fantastiniame vaidinime "The War of Worlds", privedė daugelį klausytojų prie panikos. New Yorko ir New Jersey policijos stotys gavo tūkstančius telefono paklausimų ir dujokaukių pareikalavimo. Paveikslo matome artistą Welles: kairėje kaip jis vaidino pagarsėjusį radijo veikalą "The Shadow" ir, kaip jis atrodo gyvenime.

PRANCŪZIJA IR VOKIETIJOS GAUJA PASIŪLYTU NEPUOLIMO PAKTU

PARYŽIUS. — Kada Prancūzijos ambasadorius Vokietijai Ondre Francois Poncet, sugrįžo Paryžiun, kuris buvo Berlyne dar prieš Hitleriui įeinant į vyriausybę, kalbama, parsivežė su savimi konkretų Vokietijos kanclerio pasiūlymą pasirašymui tarpusavio nepuolimo pakto, kuris yra panašus į tą kurį, su Hitleriu Miunchene pasirašė Anglijos premjeras Neville Chamberlainas.

Šime pakte numatyta, kad abidvi valstybės susitartų ir palaikytų ginklavimosi kontrolę tarpusavyje, kad viena su kita nelenktyniautų.

Andre Francois Poncet, kuris išvažiuoja į Romą būti Prancūzijos ambasadorium, šiandien pirmą kartą turėjo progos susitikti su Prancūzijos užsienių reikalų ministeriu Bonnet ir išduoti jam pilną raportą, kurį jis parsivežė iš Vokietijos.

Prancūzijos vyriausybės nariai džiaugsmingai sutiko šį Vokietijos pasiūlymą, kaip jų spauda praneša, kuris yra dar vienas Europos taikos garantuotojas ilgam laikui.

Anglijos ambasadorius Eric Phipps buvo nuėjęs pas užsienių reikalų ministerį Bonnet, kuriam jis padarė pranešimą apie Anglijos Vokietijos tarpusavio nepuolimo paktą.

Planuoja kolonizuoti Libiją

ROMA. — Italijos premjeras Benito Mussolinis, kuris lietingą dieną iškėlęs ranką išlydėjo 18 tūkstančių žmonių, kurie su šešiolika laivų išvyko į naująją Italijos koloniją, Libiją.

Italija pradėjus kolonizuoti Libiją tikisi, kad iki 1942 metų joje apgyvendins apie 80 tūkstančių savo gyventojų perteklius, kuris jau senas laikas, kaip jaučiamas Italijoje.

Tam tikslui jau dabar išleista 25 milijonai dolerių. Visi gyventojai, kurie važiuoja į Libiją gauna veltui žemės plotą ir visą reikalingą inventorių.

Kas dominuosią Klaipėdos krašto seimelio rinkimų vokiškajame sąraše

KLAIPĖDA. — "Memeler Dampfboot" praneša patyręs, kad vadinamasis Klaipėdos vokiškasis sąrašas sekantiems seimelio rinkimams statysiąs sąrašą, kuriame dominuosią šie kandidatai: dr. Neumann iš Klaipėdos, Rademacher iš Žvingės, Lorenz iš Pangirių, Bingau iš Šilutės ir Herman Suhrau iš Klaipėdos.

Reikia pastebėti, kad trys pirmieji kandidatai yra bausti garsiojoje Neumanno ir Sasso byloje, jiems teismo sprendimu yra susiaurintos viešosios teisės.

75 MIL. LITŲ TURTAS

KAUNAS. — Šiuo metu, kaip atitinkami duomenys rodo, Kauno Mieto Savivaldybės turtas siekia net apie 75 mil. litų. Sausio 1 d. savivaldybės nekilnojamas turtas buvo vertinamas per 70 mil. litų, kilnojamas turtas per 3,5 mil. litų ir neužbaigta statyba per 1 mil. litų.

PADARYS PRANEŠIMĄ APIE KLAIPĖDĄ

KAUNAS. — Vokietijos ministeris Lietuvai išvažiavo į Berlyną, kur jis padarys pranešimą savo vyriausybei apie paskutinius įvykius Klaipėdoje ir dabartinę situaciją visame Klaipėdos krašte.

Kalbama, kad platesnio mąsto susitarimas bus padarytas, kada Vokietijos ministeris sugrįš iš savo kelionės Vokietijon, kur jis gaus instrukcijas tolimesniam veikimui.

REZIGNAVO GENERALINIO ŠTABO VIRŠININKAS GEN. BECK

BERLYNAS. — Iš Vokietijos pranešama, kad Hitleris, kaipo vyriausias Vokietijos kariuomenės viršininkas, atleido iš pareigų kariuomenės generalinio štabo viršininką, generolą Beck, kuris jam pasiuntė savo rezignaciją.

Visoje Europoje kalbama, kad generolas Beckas rezignavo iš šių atsakomingų pareigų nesutikdamas su Hitlerio vedama politika.

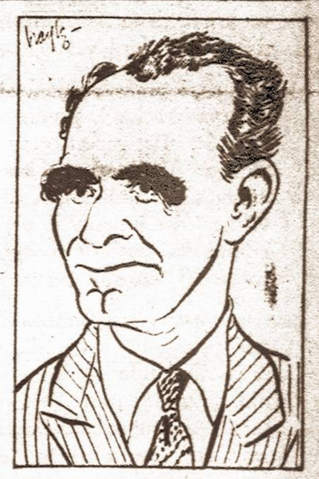

Kovoja. — Michigano valstybės gubernatorius, kuris kovoja, kad gavus antram terminui gubernatoriu.

Seimelio rinkimuose lietuviai dalyvaus trimis sąrašais

KLAIPĖDA. — Lietuviškoji Klaipėdos krašto visuomenė į būsimojo seimelio rinkimus, kiek patiriama, eis trimis sąrašais. Juos įstatys atskirai — ūkininkai, darbininkai ir visuomenės sąjunga, kuri į savo eiles telkia įvairius krašto sluoksnius.

Sąrašų kandidatai artimiausiu laiku paaiškės.

AUDRA PADARĖ NUOSTOLIŲ ŠVENTOSIOS UOSTE

KLAIPĖDA. — Spalių 15 d. Šventosios uoste audra nuvertė nuo molo viena poliakalį, kuris buvo vartojamas statomiems kalti polius. Taip pat išlaužta keletas polių. Nuostolių padaryta apie 20,000 litų.

Daug supirkta obuolių

JONAVA. — Pastaruoju metu smarkiai perkami obuoliai eksportui į Vokietiją. Pirmoje eilėje juos superka Pieno Centras, kuris jau išmokėjo per 100,000 litų. Be to, perka ir privatūs pirkliai. Spėjama, kad už obuolius ūkininkams bei sodininkams įplaukė šiais metais graži suma pinigų.

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY UNITY
Oldest Lithuanian Newspaper
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 7-7840

Published daily except Sundays and Holidays by
Lithuanian Press Corp., Inc.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879

Advertising rates on application

PRENUMERATA

Brooklyne ir užsieniuose:

Metams	$7.00
Pusei metų	$3.75
Trims mėnesiams	$2.00
Vienam mėn.	$0.90

Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje

Metams	$5.00
Pusei metų	$2.75
Trims mėnesiams	$1.65
Vienam mėnesiui	$0.75

Visais reikalais adresuokite:
Lithuanian Press Corporation
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

A. S. Trečiokas — Prezidentas.
J. Smitrus — Vedėjas.
S. E. Vitaitis — Redaktorius

PERDIDELIS MŪSŲ NUOLAIDUMAS

Vienas kitas VIENYBĖS skaitytojas pastebi, kad dienraštyje perdaug polemikos su tautinės srovės ir tautinio veikimo priešais. Bet gi tie mūsų patarėjai nemato ar nenori matyti kokiomis nekultūringomis priemonėmis komunistų ir socialistų spauda puola mūsų dienraštį ir visą Amerikos lietuvių tautinę veiklą. VIENYBĖ ir kiti tautiniai laikraščiai suspėja tik dalinai reaguoti į tas visas šlykštybes: tuos visus išmislus, šmeižtus ir plūdimus, kuriais kairieji laikraščiai apipila mūsų spaudą ir visą tautinę veiklą.

VIENYBĖS redaktoriams irgi nepatinka polemikos. Bet gi negalima jų išvengti, kuomet mūsų sroviniai priešai nuolatos pila ir pila visokias pamazgas į mūsų pusę. Prisieina bent maža dalimi atremti tuos visus išmislus ir šmeižtus. Eiliniai žmonės pradeda tikėti ir aiškiausiems išmislams, jei puolamoji pusė į tai nereaguoja. Kuomet sužmonės mūsų priešai, tuomet ir VIENYBĖJE bei kituose tautiniuose laikraščiuose polemikų neliks.

Taipgi keista, kad viena kita net pirmaeilių mūsų veikėjų suklaidina komunistų demagogija, kurią jie gudriai panaudoja geraširdžių tautinės srovės žmonių sudemoralizavimui. Jau net spaudoje pasirodo balsai, kad esą reikia užmiršti komunistų nusižengimus Lietuvos nepriklausomybei ir visam lietuviškam gyvenimui. Esą skaitykime juos kaipo norinčius pasitaisyti ir grįžtančius po tautos sparnu paklydusius sūnus. Priimkime jų tiesiamą ranką bendriems tautos darbams.

Žinoma, būtų vietoje tokis patarimas: užmiršti komunistų praeities pražūtingus Lietuvai ir visam lietuvių gyvenimui darbus, jei matytųsi nuoširdus komunistų noras grįžti į lietuvišką kelią ir būti dorais lietuviais. Bet gi su pasigailėjimu reikia pasakyti, kad komunistai net nemano pastoti tokiais lietuviais, su kuriais būtų galima rimtas, kūrybinis lietuviškas darbas dirbti. Jie tik nuduoda tokiais esą ir veidmainingai savo ranką tiesia lietuviškiems darbams. Jie tik nori pasikinkyti į savo partinį vežimėlį nepermatančius jų tikslų lietuvius.

Štai pora faktų: komunistai visus jų partiniam kromeliui netarnaujančius lietuvius visaip šmeižia ir "fašistais" pravardžiuoja. Bet apsisukę tuos pačius "fašistus" į bendrą darbą kviečia. Vadinasi, čia komunistai pasirodo be jokio principo dvigubais veidmainiais. Jie gerai žino, kad jų "fašistais" pravardžiuojami lietuviai neturi nieko bendra su fašizmu. Antra, komunistai sutiktų priimti į bendrą darbą ir fašistus, jei tik pastarieji sutiktų bernauti komunistų partiniam kromeliui.

Arba vėl: komunistai sakosi, kad jiems rūpi ginti Lietuvą nuo priešų, bet savo laikraščiuose ir prakalbose Lietuvą šmeižia ir visaip niekina. Be to, jie Lietuvai pavojų rodo tik iš fašistinių diktatūrų pusės, bet jei Rusija Lietuvą pultų, tai komunistai tuo džiaugtųsi. Jie atvirai pasisakė, kad jų vyriausias tikslas, tai komunistinės diktatūros įkūrimas Lietuvoje.

Ar doras ir nuoširdus lietuvis gali ką nors bendra turėti su tokiais veidmainiais? Kurie mano, kad su komunistais galima bet kokis rimtas lietuviškas darbas dirbti, tie apgaudinėja patys save. Tautinės visuomenės ir Rusijos komunizmui tarnaujančių bernelių keliai skiriasi. Tie keliai negali sueiti į vieną lietuvišką kelią, kol komunistai veidmainiaus ir Rusijos komunistų diktatūrai bernaus. Visi dori lietuviai privalo saugotis komunistinių pinklių.

SPAUDOS APŽVALGA

"Fašistų" Lietuvoje

Vilnis praneša įdomią žinią iš Panevėžio, kur Veiso lentpiūvės savininkai neišpildė Lietuvos darbo įstatymų ir nesuteikė darbininkams atsiskaitymo knygelių. Sako, "Pamatę, kad atcina inspektorius, savininkai kelis darbininkus, neturinčius knygelių, norėjo paslėpti, pasiųsdami dirbti į kitą kiemą. Bet inspektorius už nesilaikymą įstatymo surašė protokolą."

Vilnis visur tvirtina, kad Lietuva "fašistinė" valstybė, o "fašizmas" esąs "paskutinis kapitalistų pasispardymas". Bet "fašistinėje" Lietuvoje, matyti, kapitalistai neperdaugiausia laisvės turi "spardytis." Darbininkai ten turi streiko teisę, kurios neturi Vokietijoje ir Rusijoje.

Klaipėdoje įvyksta kumečių suvažiavimas, kuris drąsiai kelia savo ekonominius reikalavimus, ko negali daryti nei sovietijos "kolchozų" dalininkai, nei Vokietijos junkerių bernai. Darbo šventėje Kaune dalyvo 30.000 darbininkų, kuriems buvo ir kelionė, ir alga apmokėta. Keista, ta "fašistinė" Lietuva, ar ne, broli Fricai, ar brolau Ivane?

Kai be Savo Galvų Gyvenama

Kada mūsų komunistai pristinga minčių Maskvoje, tai eina ir pasisemia jų iš tautininkų. Jie jau čia pasisėmė Lietuvos himno giedojimą, Lietuvos nepriklausomybės gerbimą ir demokratijos garbinimą. Andriulis Vilnyje žengia dar vieną žingsnį ir pasiima — **tautinės vienybės obalsį.** Sako:

"Seniau lietuvių vienybės klausimą kėlė tautininkai. Dabar to kratosi (?). Mūsų tuojautinis uždavinys dabar — vienyti Amerikos lietuvius, bendrinti jų veikimą visais klausimais, kurie liečia visą mūsų išeiviją". (Šitą mintį Andriulis gali rasti bile viename VIENYBĖS numeryje, pradedant vas. 10, 1886 m.).

Andriulis įvardina ir keletą tų "bendrų klausimų". Vienas tai atakos ant Austrijos kardinolo Innitzerio, nes tai ataka visų katalikų. Antras, tai Lietuvos nepriklausomybės gynimas. Trečias, tai šio rudenio rinkimai į valdvietes — reikia visur statyti ir remti lietuvius kandidatus. Sako Andriulis:

"Suprantama, kad bendrai su kitais veikdami, nenorėkime, kad jie mūsų partinę programą priimtų, neigi mes jų partinę programą priimkime. Bendram veikimui reikia sudaryti bendrą programą".

Gražiai pasakyta, tik tokią "bendrą programą" bekepdami mūsų komunistai visados taip pasielgia, kaip tas kipšas, kuris anoje pasakoje su žmogum bulves kasė: į bulves akmenukų primaišė. Jų bendra programa atsiduoda komunizmo raugu. Paimkime aukščiau įvardintus tris klausimus. Ar sutinka komunistai taip pat protestuoti prieš Sovietų Sąjungos švietimo ministerio pastangas išrauti tikybą Rusijos mokiniuose? Jei tikybą gerbti, tai reikia ją gerbti nuoširdžiai, o ne tik politiniais sumetimais viename krašte. Lietuvos nepriklausomybę gindami, ar sutinka jie ją ginti ir prieš Sovietų Rusiją? Ar sutinka jie būti ištikimi bile Lietuvos vyriausybei? Vietos rinkimais, ar sutinka jie balsuoti ir dirbti už bile lietuvį kandidatą, nors šis būtų griežtai priešingas komunistams?

Vyt. Širvydas

AR ŽMOGAUS NUODĖMĖS NEBEATLEIDŽIAMOS?

Iki šiol valstybės, jų piliečiui prasikaltus, jį baudžia. Bauda yra įvairi: piniginė, kalėjimas, abi kartu ir mirtis. Žiūrint kokios rūšies prasikaltimas. Už kiek sunkesnį prasikaltimą, atrodo, žmogui niekada nuodėmė neatleidžiama. Atimamos jam teisės užimti valdžioje darbą, nebepriimamas karo tarnybon. Jis tampa įrašytas juodon kyngon, taip sakant, ir tesižino. Stebėtis reikia, kad panašius įstatymus turi ir ši šalis-, viena tobuliausių vadinamų šalių.

Už tai giliau protaujanti žmonės tvirtina, kad tik tokia tvarka išūgdo pasauly tiek daug moraliai pakrikusių dvikojų gyvūnų. Įsivaizduoju, kad jei žmogus ir paleistas iš kalėjimo, bet jei jis nebeturi lygių teisių su kitais, aišku, jo asmenybė negali būti nepažeista. Retas kuris jų begali justis gerai moraliai. Na, ir šita priežastis, gal būt, ne vieną ir pastumėja tolimesniems juodiems darbams. "Vistiek į mane kreivai žiūrima, vistiek aš visuomenei nebepageidaujams, tai ar ne vistiek, kaip aš savo gyvenimą vesiu", toks pamano ir visų silpnybių geiduliams pasiduoda.

Panašų nusistatymą aš dabar įžiūriu ir Amerikos lietuviuose. Skaldėsi jie į partijas. Skirstėsi į grupes-grupeles. Ypač tas pasireiškė baigiantis didžiajam pasauliniam karui. Vieni kovojo už savo tėvynės Lietuvos laisvę, rinko jai aukas, žodžiu, moraliai ir materialiai rėmė savo užjūrio brolių siekius. Kiti į tai žiūrėjo abejingai ir rankų nei proto tam darbui nepajudino. Treti skaitė nesąmone savo tėvų žemei laisvės reikalauti, nes, jų nuomone, perilgai ji buvusi suvaržyta vergijos pančiais, kad mokėtų savarankiškai gyventi. Toki kovojo prieš visokią tokiems tikslams paramą, smerkė tokio darbo iniciatorius ir patys vis garsiau ir garsiau dainavo internacionalą. Aišku, pastarieji užsitraukė savo brolių—seserų neapykantą. Jie buvo pasmerkti, jie buvo izoliuoti nuo blaiviau galvojančios lietuvių visuomenės.

Prabėgo metai. Prabėgo jų dešimtys. Lietuva iš nieko atsistatė. Jos vardas garbingai nuskambėjo viso pasaulio lūpomis. Pasididžiavimo šypsena apdengė veidus tų, kurie kuo nors prisidėjo tam darbui. Lietuviškai pradėjo šnekėti ir tie, kurie iki tol tik svetima kalba savo mintis reiškė. Ir pati smarkioji, ta trečioji grupė aptilo. Pradėjo vis rečiau dainuoti internacionalą, pradėjo mokytis "Lietuva tėvynė mūsų." Pradėjo ieškoti bendravimo su kitomis lietuvių grupėmis. Žodžiu sakant, ir ji pradėjo lyg ir rodyti kultūringumo žymės.

"Bet jie kartą buvo pasmerkti, jie buvo atskirti nuo mūsų ir mes netikime jų žodžiu dabar. Jie gi toji juodoji lietuvių dalis, kuri turi būti stumiama iš mūsų tarpo. Jie demagogai!" —tai sako tie, kurie dar aiškiai prisimena jų praeities darbus ir lenkiasi jų iš tolo.

Kaip labai man ta lietuvių grupė panaši paprasčiausiam žmogeliui, kuriam kartą netyčia suklupus, jis, amžinai nebepageidaujamas dar viešai nenubaustai visuomenei. Argi jau iš tikro žmogus kartą suklydęs nebegali ateiti į tiesų kelią? Argi jis nebegali būti naudingas žmonijai?

Pagalvokime, kas dėtųsi su mūsų kūdikiais, kuriems kartą mus įžeidus, jie būtų mūsų atstumiami ir palikti likimo rankoje? Žmogus sutvertas, kad klystų, bet žmogus sutvertas ir kitam kelią rodyti. Negalima laukti teigiamų vaisių iš tokių, nuo kurių mes bėgame ir bėgdami svaidome juos paniekos žodžiais. Argi ne vien gražiu žodžiu mes auklėjame savo sūnus ir dukteris, norėdami juos matyti tikrais, vertais žmogaus vardo, vyrais ir moterimis? Kuomet mūsų vaikutis ateina iš gatvės prisirinkęs šlykščių žodžių ir juos mums pasako, mes juk nekartojame jų, neliepiame vaikučiui nutilti, grąsindami jam rykšte, o gražiai, švelniai tariame: "Meiluti, taip negražu. Tokių žodžių gražiai auklėjami vaikučiai niekada netaria." Paaiškiname, kad tik nelaimingi gatvės vaikai, kurių tėvai neturi laimės patys jų auklėti, taria tokius žodžius, nežinodami jų reikšmės.

Panašiai, man rodos, turėtume elgtis ir su tais savo broliais ir seserimis, kurie prisirinkę gatvės šlykštybių kartais juos paleidžia mūsų adresu. Gal būtų naudinga ir paduoti jiems ranką kokiam vieningam darbui, kuomet jie siūlosi arba kviečia jų neblogų sumanymų padėti įvykdyti. Ne visada gatvės neklaužada yra nepataisomas. Ne visada ir žmogaus protui lemta būti miglotam. Ar mes pagalvojame?

Pr. Lapienė.

NAŠLĖ PO DVIEJŲ MINUČIŲ

Prancūzų laikraštis "L'Intrasigeant" praneša, kad Kopenhagoje įvyko tragiškas nuo tykis. Vienoje iš Kopenhagos bažnyčių susituokė jauna pora. Jaunasis prie altoriaus pasakė visus apeigos žodžius, ir pora buvo sutuokta. Tačiau jam kažkodėl prireikė portfelio, kuris buvo palikęs paliai bažnyčią automobilyje. Jis bėbo portfelio paimti. Kai bėgo skersai gatvę važiavęs automobilis jaunąjį iš karto nutrenkė. Tai įvyko lygiai po dviejų minučių, kai buvo pasibaigusi ceremonija. Jaunoji ponia greitai pasidarė našlė.

KAIP LENKAI "TAISO" LIETUVIŠKAS PAVARDĖS VILNIUJE

Lenkai kunigai ir dvarponiai praeity daug pasidarbavo belenkindami lietuviškas pavardes visoje Lietuvoje. Jau rūpinamasi tokių sulenkintų pavardžių atlietuvinimu, ir tuo tikslu net rengiamas specialus įstatymas. Girdėti, kad lenkai okupuotame Vilniaus krašte ir dabar tęsia lietuviškų pavardžių darkymą. Tiktai anksčiau jie ilgindavo pavardes, prisegdami lenkiškas galūnes. Taigi dabar sunku tvirtinti, kad pavardės būtų lenkinamos; greičiau, jos stačiai daromos, lyg kokiai pajuokai.

"Lietuvos Aidas" atspausdino iš Vilniaus laišką, kuriame rašoma apie tą naujovišką lietuviškų pavardžių "taisymą". Jame tarp ko kita skaitome:

"Vilniaus krašte lietuviškų pavardžių kapojimas prasidėjo vos prieš keletą metų, ir tai, rodos, sutampa su kilnia Lietuvoje mintimi atlietuvinti iškraipytas lietuvių pavardes. Vadinasi, kai Lietuvoje buvo sumanyta atitaisyti tai, kas amžių eigoje buvo sugadinta, tai Vilniaus krašte sumanyta visas lietuviškas pavardes išbraukti iš gyvųjų tarpo, nukapojant joms galūnes.

Lietuviškų pavardžių kapojimas daromas tyliai, be triukšmo, be rašymo spaudoje.

Tokiam sumanymui įvykdyti rasta ir šiokio tokio pagrindo, būtent, kažkokiame įstatyme ar dekrete yra pasakyta, kad jei pavardė buvo iškraipyta, tai savivaldybės organų pareiga tokį iškraipymą atitaisyti. O kadangi savivaldybės organai ne visada pakankamai yra energingi, tai jiems ateina į pagelbą administraciniai veiksniai, ir tada sudie lietuviškoji pavardė: atsigulei Pirštelis, atsikelsi Pirstel...

Daroma paprastai taip. Turint reikalo įstaigose, kaimiečiams duodamos pasirašyti kažkokias deklaracijas, o po kurio laiko pasirašęs popierį gauna pranešimą, kad 'jam pačiam prašant jo iškrapiyta pavardė buvo atitaisyta'. Su susipratusiais lietuviais elgiamasi kiek kitaip. Būtent, iš jų paimami dokumentai, kurie atsiduria valsčiuje, vėliau vyskupijos kurijoje, ir vėl tuo pačiu keliu grįžta, tiktai jau ne Burokas ar Maldžiūnas, bet Burak ar Maldziun. O kai savininkai nepripažįsta prie nukapotų pavardžių ir nepriima ne savo dokumentų, gauna šimtelį kitą administracinės pabaudos. Žinoma, daugelis bylas nukėlė į teismą, ir netrukus paaiškės, kaip teisingumo įstaigos kvalifikuos lietuviškų pavardžių kapojimą, oficiališkai sakant, 'taisymą'."

Baigdamas laišką, jo autorius pareiškia įsitikinimą, kad tai daroma tikslu — "naikinant visus lietuviškumo pėdsakus, nedaryti išimties ir lietuviškoms pavardėms".

Šiemet Lietuvoje mažiau buvo miškų gaisrų (šiemet 153, pernai 229 gaisrai). Gaisruose išdegė apie 580 hektarų miško ir padaryta nuostolių apie 75,000 litų sumai.

Šaulių daliniai visame krašte įpareigoti ruošti šauliams Lietuvos istorijos ir lietuvių kalbos kursus.

Į Kauną buvo atvykę lenkų miškininkystės atstovai tartis miško plukdymo reikalais. Lenkai ateinančią vasarą norį Nemunu plukdyti mišką į Klaipėdą.

Kauno politiniuose sluoksniuose paneigti užsienio spaudoje paskleistieji gandai, kad Vokietija pasiūliusi Lietuvai nepuolimo sutartį 15 metų.

VOKIEČIŲ IŠSIKRAUSTYMAS IŠ LIETUVOS

S. N.

(Užbaiga).

Tuo metu Lietuvos šiaurės gynime pasidarbavo daugelis mylinčių savo šalį kaip kariškių taip ir civilių asmenų. Organizuojant Pasvalio batalioną ir partizanų būrius daug svarbaus darbo atliko Gudelis, Marma ir Novakas. Mobilizacijos, žvalgybos ir naujokų šaukimo darbe didelio veiklumo ir energijos parodė Dineika, Guga, Pr. Vėgėlis ir Šimkevičius. Buvo ir nepaprastų apsireiškimų. Taip, iš valdžios sandėlių buvo gauta tik apie 300 šautuvų, apginkluota arti 1000 vyrų. Visas gudrumas glūdi tame, kad buvęs grupės štabo viršininkas Dineika kitus šautuvus "iš žemės iškasė."

7-tai ir 8-tai kuopoms atsitraukus, I-mo pulko vadas mjr. Skorupskis nusprendė puolimą atnaujinti, kad žūt būt Radviliškį atsiimti. Tuo būdu įvyko antras puolimas. Puolimas prasidėjo apie 14 val. Kpt. Norkūno 3-čia kuopa laikėsi pamiškėje į vakarus nuo Radviliškio ir šaukuopa slinko geležinkelio kryptimi į Radviliškį, dė į Radviliškį ir į pakelėje buvusią vokiečių Bermondto kariuomenę nuo Radviliškio link Šiaulių. 8-ta, 9-ta kuopa puolė Radviliškį ta pačia kryptimi kaip ir pirmą kartą, siekdamos tą patį uždavinį, o 2-ro pėstininkų pulko 3-čia Kuopoms slenkant Radviliškio link, priešas atidengė stiprią šautuvų, kulkosvaidžių, artilerijos, minosvaidžių, bombosvaidžių ugnį. Ištisą dieną buvo atkaklios ir žiaurios kautynės, o kartais susitikdavo net durtuvais. Kuopos, nežiūrint atkaklaus veržimosi ir artilerijos rėmimo, buvo priešo sulaikytos. Mjr. Skorupskis matydamas kad puolimas sulaikytas, nusprendė vietoje 3-čio bataliono kuopų, kurios buvo jau išsisėmusios, pasiųsti į pagelbą 2-rą batalioną, kuris jau buvo atvykęs prie Radviliškio pakeisti 3-čią batalioną. Bet tuo metu Lietuvos kariuomenė pajuto, kad nuo didelio ir atkaklaus jos spaudimo ir puolimo, priešo ugnis pradėjo silpnėti. Visos kuopos sutartinai šaukdamos "valio" puolė durtuvais priešą ir pastarasis neišlaikydamas Lietuvos kariuomenės spaudimo, su didele panika pradėjo bėgti iš Radviliškio, palikdami daug ginklų ir kitos karinės medžiagos bei belaisvių.

2-ras batalionas, būdamas pasirengęs pakeisti 3-čią batalioną, tuojau persekiojo atsitraukiantį priešą iki Šiaulėnų. Kiti batalionai liko Radviliškyje, rinko belaisvius, paliktąjį karo grobį ir patys kaip nukentėję tvarkėsi. Bermontininkai, bebėgdami iš Radviliškio, paliko: 30 karo lėktuvų, 15 patrankų, 100 kulkosvaidžių, 14 minosvaidžių ir daug visokios karinės medžiagos.

Šiose kovose, nors Lietuvos kariuomenė turėjo nemaža aukų, bet atsiimtas svarbus geležinkelių susikirtimo centras ir paimtas didelis karo grobis davė galimybės dar labiau apginkluoti ir sustiprinti savo kariuomenę.

Tuo metu įsikišo Santarvės Komisija, gen. Niesselio vadovaujama. Traukinių nuo Tauragės atvyko gen. Niesselio komisijos dalis su pulkininku Dosse priešakyje. Ji atvyko prie 5-tos kuopos baro į pietus nuo Šilėnų. 2-ro pėstininkų pulko kariai jų traukinį apšaudė iš šautuvų ir apmetė granatomis. Nors iš traukinio buvo mosuojama įvairiomis vėliavomis, kad sulaikytų ugnį, lietuviai vis vien šaudė į traukinį. Vėliau aplinkiniu keliu į Jankūnus pas Lietuvos kariuomenės rinktinės vadą mjr. Laurinaitį atvyko vietos gyventojas, pasiųstas gen. Niesselio komisijos, kad į traukinį nešaudytų, nes jame esanti kokia tai svarbi komisija. Paaiškėjo, kad traukinyje yra gen. Niesselio komisija. Tuojau buvo įsakyta kuopai nebešaudyti į traukinį ir komisiją atvesti į Jankūnus. Komisijai atvykus į Jankūnus, buvo sužinota, kad vokiečiai-bermontininkai plėšia Kokaičių kaimo gyventojus, atimėja gyvulius ir kitus daiktus. Mjr. Laurinaitis komisijos akyvaizdoje įsakė suimti vokiečius bermontininkus ir atvesti į Jankūnus. Vokiečiai greit buvo suimti ir perstatyti komisijai.

Gen. Niesselio komisija reikalavo sulaikyti lietuvių kariuomenės veiksmus prieš vokiečius-bermontininkus. Mjr. Laurinaitis atsisakė tai padaryti, remdamasis tuo, kad neturi savo viršininko įsakymo. Plk. Dosse griežtai reikalavo karo veiksmus sustabdyti. Nurodė, kad jei lietuvių kariuomenė neišpildytų jo reikalavimų, tai jis negalėtų sulaikyti vokiečių kariuomenės prie Tilžės, kuri yra pasiryžusi vykti padėti vokiečiams, esantiems prie Radviliškio ir, kad tuomet gen. Niesselio komisija atsisakys tarpininkauti vokiečių prašalinimui iš Lietuvos teritorijos, palikdami jų veiksmams laisvas rankas.

Pulkininko Dosses ultimatumą priimti įtikinėjo ir mūsų atstovas prie komisijos mjr. Dimša. Ultimatumas buvo priimtas ir mjr. Laurinaitis raštu pasižadėjo sulaikyti savo dalinio veiksmus ir praleisti vokiečius-bermontininkus trauktis nuo Radviliškio. Po to komisija, gavusi iš ūkininkų vežimus, vyko Radviliškio link ieškoti kitų kariuomenės dalių viršininkų.

Bermontininkai, pajutę Santarvės globą, ėmė krašte vėl šeimininkauti, plėšė ir žudė gyventojus ir nesirengė iš Lietuvos išsikraustyti. Bet reikia pastebėti, kad santarvės komisija buvo bejėgė bermontininkus vietoje sutvarkyti, nes ji neturėjo jokios karinės jėgos Pabaltijo kraštuose.

Lietuviai, matydami, kad derybomis negalima tų plėšikų sutvarkyti, lapkričio mėn. 27 d. vėl pradėjo kovas prieš bermontininkus, užėmė Joniškio geležinkelio stotį ir kitus rajonus. Tuo laiku ir latviai smarkiai sumušė bermontininkus vokiečius ir išvarė juos iš Latvijos. Sumuštos ir demoralizuotos bermontininkų kariuomenės dalys, pakrikusios drausme ir dorove, Lietuvos kariuomenės buvo varomos Mažosios Lietuvos-Klaipėdos link. Šie žygiuodami per Lietuvą įvairiais Žemaitijos keliais bei rajonais plėšė ir naikino ūkininkų turtą, nepalikdami jokio gyvo, ar negyvo daikto.

Gruodžio mėn. 15 d. Lietuvos kariuomenė išvarė vokiečius-bermontininkus iš Lietuvos ir pasiekė Klaipėdos krašto ribas ir tuo būdu tada vienas priešas iš Lietuvos buvo likviduotas.

REALISTINĖS POLITIKOS KELIAIS

Vakarų politinis korespondentas Londone, p. K. Jaunius, patiekia įdomią suglaustoje formoje anglų realistinės politikos peržvalgą. Žemiau perspausdiname šį rašinį.

Blogų ir gerų ženklų pradžia

Platus ir raizgytas diplomatinis žaidimas Čekoslovakijos interesų sąskaiton baigėsi be ugnies ir be kraujo praliejimo. Kai rugsėjo 30 dienos pirmomis valandomis pasklido žinios kad keturių didžiųjų valstybių vyrams yra pavykę surasti kompromisą, aiškiai jutosi atsargus padėties palengvėjimas, bet palengvėjimas be entuziazmo ir be didelių vilčių išgelbėtos taikos pastovumui. Jei Londonas ir sugebėjo išoriškai parodyti džiūgėsį Miuncheno rezultatais, tai toli gražu tatai negal būti suprantama, kad Didž. Britanija nejaustų šią valandą jos padarytų moralinių aukų sunkumą.

Anglų visuomenė, džiaugdamosi, kad nereiks Britanijos legionams ginti kairiųjų Reino krantų, vis dėlto negali nematyti, kad pasaulinis prestižas tos valstybės, kurioje "saulė nenusileidžia" ir kuri taip šauniai atstovavo ir gynė Tautų Sąjungos idealus, kažkaip ir kažkodėl įsivelią į šešėlius.

Žinoma, niekas neabejoja, kad Didž. Britanijos taikos meilė neitų iš pastovių žmoniškumo ir teisingumo dėsnių, bet yra nemaža ir pačioj imperijoj žmonių, kurie gal kartais ir visai pagrįstai norėtų jungti Sir Neville Chamberlaino keliones į Berchtesgadenė, Godesbergą ir Miuncheną su Anglijos interesais, nieko bendro neturinčiais su noru patikrinti Europoje pastovią taiką. Mes prie jų nepriklausome. Kritikos šiuo metu netrūksta ponui Chamberlainui. Jam jos netrūko nuo tada, kai jis pasiuntė į Berchtesgadeną savo dabartinį ministerį užsienio reikalams lordą Halifaxą, ir dar labiau nuo tada, kaip jis pašalino iš Foreign Office savo jauniausį kolegą Anthony Edeną.

Yra žinoma, kad Roma spaudė tada Chamberlainą, kad jis išmestų iš savo kabineto žmogų, kurs Genevoje per drąsiai ryžosi pritaikinti pakto 16 straipsnį. Ir ponas Chamberlainas nusistatė, kad Vidužemių jūros keliai tik tada galės būti saugūs, kai Londonas bus susitaręs su Roma ir kai šiuo būdu ateis eilė Prancūzijai užbaigti nemalonų skersavimą Benito Mussolinio "Imperium Romanum" Nėra paslaptis, kad paimtas Chamberlaino kursas sukėlė nusistebėjimo Paryžiuje ir kad laikėsi labai rezervuotai dėl viso to, ką Londonas projektavo Ispanijoj ir Vidužemio jūroj. Ir Prancūzija netikėjo, kad šis kelias, kuris Londono buvo paimtas po Edeno pašalinimo, galės sutrukdyti Romos — Berlyno ašies veikimą. Įvykiai rodo, kad šis netikėjimas nebuvo be pagrindo. Dar yra sunku numatyti, kur nueis ir kur sustos "realistinė Chamberlain politika". Uereikia per daug tikėti, kad ji nusisuks kur nors eksperimentų keliais: ji eis ten, kur mažiau bus pasipriešinimo ir kur bus naudingiau.

Ar Prancūzija ir toliau plauks pavandeniui?

Šis klausimas nėra Londono politiniuose sluoksniuose be susirūpinimo ir savotiškos baimės. Anglams yra per daug aiku, kad Prancūzijos politika iki šiol vis sukosi Downing Street'o rūmuose ir kasdien vis mažino savo savarankiškumą. Ir jie būtų ne anglai, jei nesuprastų, kad Prancūzijoj veikia stiprios jėgos, jungiančios Paryžių su Londonu ir kad jie gali dar ilgai Napoleono imperiją vadžioti. Aš žinau, kad pasiųstas Chamberlaino laiškas ponui Daladier padarė prancūzų tautai gerą įspūdį ne dėl to, kad jame išgiriamos Prancūzijos pastangos Vidurio Europos taikos gelbėjimui, bet daugiau todėl, kad Prancūzija gerai supranta, jog jos politika šiuo metu galės bent kiek sverti tik tada, kai ryšiai su Londonu bus kuo glaudžiausi.

Prancūzijos kairioji spauda, nekalbant jau apie komunistų "L'Humanite", seniai bando įtikinti prancūzų tautą, kad Prancūzijos užsienio politika per daug susirišo su Londono visokiais "realistiniais planais". Pats Leon Blum yra pakartotinai pareiškęs nusivylimo dėl Britanijos nesugebėjimo ar nenoro suprasti visados gyvųjų Prancūzijos interesų. Ispanijos pilietinio karo komedija būtų jau buvusi seniai baigta, jei ne nuomonių skirtumas tarp Paryžiaus ir Londono ir jei ne tos kliūtys, kurios tokiu patvarumu sulaiko Prancūzijos mintis ir projektus.

Bet kas lieka Prancūzijai, jei ji panorėtų dėti savo "veto" anglų politikai? Chamberlainas tarėsi su Roma, nors to Paryžius ir nenorėjo; Chamberlainas siuntė lordą Runcimaną į Prahą, nors Paryžius tam ir visai nepritarė; Chamberlainas kūrė planus Berchtesgadene ir Godesberge, nors Prancūzija turėjo savo planų. Ne kitaip bus ir toliau. Paryžiaus—Londono ašis kainavo Prancūzijai brangiai. Ir kas labiausiai stebėtina, kad ir tokia didele kaina vis dėlto Prancūzijai nepavyko išpirkti Anglijos nusisukimų.

Vokietijos užsienio politikos siekimas atskirti Prancūziją nuo Anglijos kad ir nėra dar įvykęs faktas, bet Prancūzijos politikos įzoliavimo ženklai yra tokie stiprūs, jog atėjo eilė prancūzams rimtai susimąstyti, kaip išgelbėti tai, kas dar yra išgelbėtina.

Ar "keturių paktas" pakeis Geneva?

Kai 1933 m. Mussolini sugalvojo "keturių paktą", kurs turėtų pakeisti Tautų Sąjungą, tai daugelis juokėsi, kad šis sumanymas rodo, jog Italijos šefas mažai orientuojasi Europos politikos vingiuose. Iš "keturių pakto" tada niekas neišėjo, nes Tautų Sąjungos idėja dar nebuvo išgyvenusi savo aukštybės ir dar nesimatė pirmųjų jos krizės prošvaisčių. Bet šiandien, kai gražieji Avianos parko rūmai ant Lemano ežero kranto ėmė tamsėti, kai kolektyvinis saugumas taip negražiai išniekintas, kai visi ėmė slaptai ar atvirai šaipytis iš Genevos institucijų — rodos, kad "keturių pakto" idėja galės ant Genevos griuvėsių surasti sau stiprios atramos. Jau Londonas turi numatęs eilę visokių konferencijų "keturių valstybių": pirmą — vengrų-čekoslovakų klausimui, antrą — Ispanijos reikalams; trečią — kolonijų problemoms; ketvirtą — oro nusiginklavimui ir t.t. ir t.t.

Buvo nesmagu sėdėti rugsėjo 10—19 d. Tautų Sąjungos susirinkime ir žiūrėti, kaip šis brangus ir šviesus Vilsono kūrinys yra išjuoktas tųjų, kuriems jis buvo skirtas. Niekur nemačiau nė blankiausio šešėlio to gilaus idealisto ir taikos advokato Aristido Briando! Ir ką jis pasakytų šių dienų įvykių nasruose?

Ilgai gal nereiks laukti, kad galėtume žinoti, kur ir kas dabar sudarys Genevą ir kas bus naujuoju Briandu.

Keliauja į Washingtoną. — Edward J. (Doc) Bowen iš Poughkeepsie, N. Y., nepriklausomas kandidatas į kongresą, pradėjo savo keliaujamą kampaniją ir tikisi, kad jis pasieksiąs Washingtoną.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Lapkričio mėn. 24—27 dienomis Kaune šaukiamas Lietuvos inžinierių ir architektų suvažiavimas. Be kita ko, suvažiavime pirmą kartą bus rodoma filma apie Lietuvos architektūros ir technikos pažangą.

Kaune steigiama draugija, kuri rūpinsis įamžint lietuviško teatro kūrėjo artisto Juozo Vaičkaus atminimą.

Ateinančiais metais bus sušauktas pirmasis Baltijos kraštų gyvulių globos kongresas. Dėl kongreso vietos ir laiko dar nesusitarta.

JUBILIEJINIS BALIUS

BALTIMORE, Md.—Sekmadienį, spalių mėn. 23 d. vietos Lietuvių Moterų Piliečių Klubas iškilmingai paminėjo savo gyvavimo 15-os metų sukaktį. Sukaktuvių bankietas pradėtas dainomis ir muzika.

Klubo pirmininkė Jul. Rastenienė trumpa prakalbėle atidarė vakarą pareikšdama: "Šis vakaras yra surengtas Lietuvių Moterų Piliečių Klubo, tai moteriška programa šį vakarą pradėsime. Pirmoje vietoje valgių Jūs gausite dainas." Perstatė Dainos draugijos choro kvartetą: Leonavičienę, Stankevičienę, Jurkšaitę ir Lukoševičienę, kurios p-lei Veizingiūtei akompanuojant, sudainavo tris Vanagaičio kompozicijos daineles, kurias publika griausmingu delnų plojimu palydėjo.

Po dainų dūdų orkestrui griežiant gražias meliodijas prasidėjo pokylis. Klubo narės apsirengusios baltais gražiais drabužiais nešė į stalus lietuviškas dešras, keptus vištukus, įvairius prieskonius ir kitus skaniai pagamintus skanumynus. Geresniam apetitui iš pradžios teko ir po virintą...

Susirinkusiems p a s i s otinus skaniai pagamintų valgių, klubo pirmininkė ponia Rastenienė trumpa prakalbėle, pradėjo vakaro programą ir pakvietė p-lę M. Jurkšaitę vakaro vedėja. P-lė Jurkšaitė savo įspūdingoje įžanginėje kalboje trumpai papasakojo Moterų Klubo istoriją ir iš eilės perstatinėjo buvusias ir esančias klubo valdybos nares tarti keletą žodžių. Kalbėjo ponios: Laukaitienė, Bulotienė, Matuliauskienė, Lukoševičienė ir Rastenienė. Išsamesnes kalbas pasakė ilgametės klubo darbuotojos ponia Ona Lukoševičienė, kuri nuo pat klubo įsikūrimo tebėra valdyboje ir ponia Rastenienė, kuri jau 10 metų eina klubo pirmininkės pareigas. Čia reikia pastebėti, kad publika kalbų metu stebėtinai ramiai užsilaikė ir atydžiai klausė visų kalbų. Ponioms Rastenienei, Lukoševičienei ir Bulotienei buvo įteiktos nuo klubo dovanos (tik neteko patirti kokios). Po to, įspūdingas kalbas pasakė adv. Rastenis ir teisėjas Laukaitis. Iš tolimesnių svečių kalbėjo Rastenienės motina ponia Baltrukonienė iš Clevelando, Ohio ir p. Stirna iš Scranton, Pa.

Po vaišinimosi ir kalbų įvyko šokiai ir tęsėsi iki 12 val., o svečiai linksminosi iki 2 val. ryto.

P. P. Jaras.

Buvo abejota, ar pavyks laiku gauti įrengimus cukraus fabrikui, kad galėtų gaminti ir gabalinį cukrų. Čekų Škodos firma pranešė, kad užsakytieji įrengimai jau pagaminti ir laiku bus pristatyti į Lietuvą.

DAR APIE RAŠYTOJO JONO BILIŪNO KAPĄ

Skaičius "Literatūros Naujienose" apie rašytojo Jono Biliūno gyvenimą, darbus, vargus, mirtį ir svetur prieš jo norą supiltą kapą, kurį Lietuvos Rašytojų Draugija maniusi Lietuvon perkelti. Širdingiausiai tuo klausimu susidomėjau ir pilnai pritardama tam sumanymui rašiau gerb. L. Girai, tačiau kol kas tas mano rašinys jokio atgarsio nedavė.

Šiandien ir vėl skaičiau "Mūsų Krašto" bendradarbio, aplankiusio ir aprašiusio Zakopanėje mirusio mūsų rašytojo Jono Biliūno kapą. Tarp kitko jis rašo: "Kapas toks vienišas ir neprižiūrimas... Tačiau jaukus". Ir vėl pasikartotinas širdį veriantis skausmas, jog nebuvo lemta taip žymiam rašytojui savo krašto mylėtojui jo kapą supilti sulig jo noro testamente: "Kai numirsiu, mane pakaskit ant Šventosios upės kranto: kad matytų kapas sodžių, kūdikėliu kur užaugau" ir t.t. Šie ir kiti panašūs žodžiai juk į kiekvieno tikro lietuvio širdį turi pasibelsti ir sielą skausmu suvirpinti už tokį apsileidimą, net iki šiol rašytojo tokio švento troškimo neišpildymą.

Nejaugi mūsų tauta gali būti tokia nejautri, nedėkinga tiems, kurie ją visa širdžia ir siela mylėjo ir visas jėgas jos gerovei ir kultūrai atidavė?!..

Ne ir ne! Toliau šitas reikalas negali būti atidėliojamas. Būtinai reikia imtis ir griežto darbo!

Taigi tikrai geistina, kad Lietuvoje be jokių atidėliojimų susikurtų Jono Biliūno kūno Lietuvon perkėlimui komitetas, prie kurio beabejo ir Lietuvos valdžia lėšomis prisidės. Tokiam komitetui atsišaukus, gal būt nevienas ir Amerikos lietuvis savo skatikėliu tą kilnų darbą paremtų. Tat prašau prie garbingo darbo, Lietuvos inteligentus veikėjus. Nepalikime savo tautos brangias liekanas svetimoje žemėje! Nors po 30 metų mirties šventai atlikime savo pareigas, išpildydami rašytojo paliktą testamentą, supildami jo kapą laisvos Lietuvos padangėje, kur kiekvienas norintis galės jį aplankyti ir papuošti.

Katrė Katkevičienė,
2138 W. Coulter St.,
Chicago, Illinois

Kaune įsisteigė policijos vyrų choras su 100 dainininkų ir geležinkelininkų šaulių vyrų choras. Lietuvoje mažai yra vyrų chorų; daugiausia vis mišrūs chorai, kur dainuoja kartu vyrai ir moterys.

Šiemet Lietuvoje gražus, sausas ruduo. Aukštesnių vietų ūkininkai negali įarti išdžiūvusią žemę, o dėl to kai kur vėliau įsėjami žiemkenčiai rugiai ir kviečiai.

Lietuvos prezidento rinkimai lapkričio mėnesi

Šiemet baigiasi laikotarpis, kuriam buvo išrinktas dabartinis Respublikos Prezidentas Antanas Smetona. Taigi dar šiemet numatomi nauji Prezidento rinkimai.

Ministrų Taryba paruošė Valstybės Prezidento rinkimų įstatymo pakeitima. Pakeitimai nėra esminiai, o tiktai techniško pobūdžio; įstatymas tikslian suderinamas su naujaja konstitucija. Respublikos Prezidenta rinks tautos atstovai, kuriuos išrinks savivaldybės. Tautos atstovu rinkimai ivyksia lapkričio mėnesi. Paskui nustatyta diena tautos atstovai susirinks Kaune ir istatymu numatyta tvarka rinks Respublikos Prezidenta septyneriems metams. Respublikos Prezidento rinkimai, kaip numatyta, ivyksia lapkričio mėn. Paskutiniejі Respublikos Prezidento rinkimai įvyko 1931 metais.

Afrika tiesia ilgiausią pasaulyje auto kelią

Iš Paryžiaus pranešama, kad Afrikoje yra tiesiamas ilgiausias pasaulyje auto kelias. Tas kelias turės 4,450 klm. ilgio ir eis nuo Alžiro per Sacharos tyrus iki Lamijos forto, toliau Pietuose iki čado ežero. Naujas kelias, be to, pailginamas ligi Belgijos Kongo miesto Bangasomo. Kelio pailginimas yra numatytas ir Afrikos valstybių konferencijoje, kuri prasidėjo spalių mėn. Belgijos Kongo teritorijoje. Konferencijoj numatomas susitarimas minėto kelio pailginimo atžvilgiu, kuris suvienys Belgijos Kongą su Pietų Afrikos kelių mazgais. Jei atsitiktų, tai Afrikoje būtų kelias, kuris leistų susisiekti per visą Afriką nuo anglų pietų kolonijų iki prancūzų šiaurės kolonijų.

KRONIŠKOS LIGOS

Vyrai ir moterys su didžiausiu pasisekimu yra gydomi moderniais metodais. Jei jūs sergate liga, kurios nesuprantat, užeikite pasitarti ir aš jums išaiškinsiu.

Moterys ir vyrai sergantys kraujo ir odos ligomis, kroniškų nervų suirimu, bendru kūno nusilpimu, vidurių ir ilginamosios žarnos ligomis, nosies, žarnos, plaučių, bronchito ir kepenų ligomis, kurių nesuprantate, tuojau kreipkitės X-Spinduliai, Kraujo ir slapumo ištyrimas prieinama kaina

EGZAMINACIJA NEMOKAMAI

Dr. L. ZINS
110 East 16th Street,
New York, N. Y.
tarp 4th Ave ir Irving Pl.
(Įsteigta prieš 25 metus)
VALANDOS: 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 val. popiet.

Išrinkite Dewey Gubernatorium

ŽMOGUS, KURIS VISKĄ PADARO

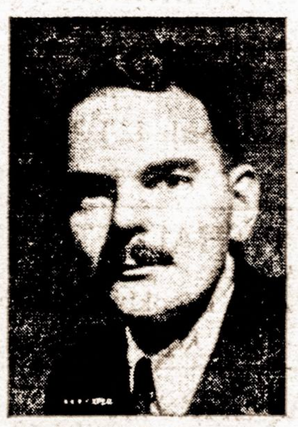

Thomas E. Dewey

Thomo E. Dewey aštuonių metų valstybės gynėjo darbas visiems žinomas. Pirm nei jam buvo pasiūlyta šis darbas, nieko nebuvo padaryta, kad sustabdyti visokius raketus ir jų pasėkas. Visoki politikieriai ir gyvenimo padugnių vadai dalinosi pelną gyventojų sąskaiton. Jaunas, energingas ir patvarus Dewey, išvalė New Yorko apskritį nuo gengsterių ir iškėlė aikštėn suktus politikierius.

Kaipo vyriausias Amerikos valstybės gynėjo padėjėjas, Dewey vedė sėkmingą kovą prieš kriminalistus, nuteisdamas, tarpe visų, žinomą užkietėjusį gengsterį Waxey Gordon. Kada jis buvo paskirtas specialiu gynėju, jis sudaužė daugelį didžiulių raketų, kurie buvo žmonių našta. Jis privedė prie to, kad suktieji politikieriai Al Marinelli ir Charlie Schneider turėjo rezignuoti iš savo vietų.

Kaipo New Yorko apskrities gynėjas, jis išnaikino visus nepatikimus politikierių favoritus. Jis pasirinko naują patikimą bendradarbių būrį, ir vedė kovą prieš kriminalistus plačiame maštabe.

Visa tai buvo padaryta galimu vien tik Dewey energijos, geležinės valios ir jo nepriklausomumo dėka, be to jo gabumais valdyti.

Thomas Dewey gimė 1902 metais, Owosso, Mich. Būdamas vaiku jis dirbo mažame miestelio laikraštyje, kur dirbo visokį darbą. Jis baigęs mokslą savo gyvenamąja vieta pasirinko New Yorko miestą, kur jis nuo 1923 metų ir gyvena.

Tik neteisingi žmonės nekenčia Dewey. Teisingi žmonės žino jo simpatiškumą ir supratimą visų problemų, kurios yra aplink jį.

Jo socialės ir ekonominės kryptys yra liberalios, progresyvios ir visiems suprantamos. Jo pasakytos per radijo kalbos sudarė jo politinę kryptį aiškia ir parodė jo praktiškus valdymo formos tikslus. Jo sėkminga kova prieš visokius kriminalistus, parodė, kad jis yra žmogus, kuris žino kaip reikia dalykus padaryti. Jis kartu su savim iki gubernatoriaus urėdo prisilaikys teisingų padėjėjų — pagrystų jų nuopelnais ir jų darbu.

Dewey's karjera suvedė jį į glaudų kontaktą su visais amerikiečiais, kurie atvykę iš visos Europos valstybių. Jis supranta jų troškimus. Jis įvertina tai, ką jie atsiekė savo naujoje tėvynėje ir sveikina juos už jų pasiimtą vaidmenį balsavime ir patarnavime sudarymui atsakomingos vyriausybės.

Dewey įnešė gyvumo į kovą prieš nusikaltimus. Tai įrodo jo sugabumą kaipo gero vadovo. Jis įneš tokio pat gyvumo ir vyriausybėje. Jo smarkumas, jo energija ir jo nepriklausomingumas bus geresniam patarnavimui visiems gyventojams, kurie gyvena šešiasdešimt dvejose šios valstybės apskrityse.

Kandidatai, kurie eina rinkimuose kartu su Dewey yra tokio pat pajėgumo: energingi, tvirtavaliai ir nepriklausomi ir geri visuomenės tarnai. Vienas iš jų, Edvard F. Corsi, yra vyras, kurio žymus praeities patarnavimas visuomenei, atneša pasididžiavimą kiekvienam ateiviui, kuriam jo prigimtoji motinos kalba yra brangi. Šios valstybės gyventojams yra reikalinga tokio pasiryžimo pilni žmonės.

Išrinkte Dewey gubernaotrium
Žmogus kuris viską padaro

PAGALVOK APIE RYTDIENĄ!

NĖRA žmogaus, kuris nesirgtų ir nemirtų. Susirgus — kiekvienam reikalinga pašelpa. Numirus — reikalinga pagelba likusiems šeimos nariams. Bet ne visi žmonės tuo apsirūpina, kol sveiki ir kol nelaimė jų neištinka.
BŪK rūpestingu!
PAGALVOK apie savo ir savo šeimos likimą— rytdieną!
APSIDRAUSK save ir savo šeimą didžiausioje lietuvių apdraudos ir pašelpos organizacijoje.
APSIDRAUSTI galima nuo $100 iki $5,000.
LIGOJE pašelpą galima gauti nuo $6 iki $12 savaitėje
NARIAI priimami nuo 2 iki 60 metų amžiaus.
SUSIVIENIJIME yra apie 15,000 narių.
BŪK tos didelės lietuvių šeimos nariu!
ĮSIGYK SLA Jubiliejinį Albumą. Tai graži, didelė, istoriška knyga, kurioje telpa virš 1,000 paveikslų — jūsų giminių ir pažistamų.
SUSIVIENIJIMO turtas — virš $2,000,000.
BŪK to turto dalininku!
SUSIVIENIJIMO kuopos randasi visuose didesniuose lietuvių centruose Amerikoje.
ALBUMO kaina $5. SLA nariams — $2.50.
PRISIRAŠYK prie artimiausios tamstai kuopos!

INFORMACIJAS galite gauti:
LITHUANIAN ALLIANCE of AMERICA
307 West 30th Street, New York, N. Y.

VIENYBĖ

VIENYBĖS DIENRAŠČIO BANKIETAS

Įvyksta

Sekmadieny, lapkričio 13, 1938

SUSIVIENIJIMO SALĖJE,

197 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

PRADŽIA 7:30 VAL. VAKARE, BILIETAS $1.50

Šis bankietas ruošiamas artimesniam susipažinimui naujojo redakcijos štabo su dienraščio rėmėjais ir skaitytojais bei glaudesniam susiartinimui visų vienybininkų. Visi VIENYBĖS draugai, rėmėjai ir skaitytojai prašomi ruoštis šiam bankietui, nusiperkant bilietus iš anksto ir paraginant savo pažįstamus tai padaryti. Turėsite progos smagiai pasišokti.

RUOŠKITĖS VIENYBĖS BANKIETUI

Tik dvi savaitės laiko beliko iki didžiojo VIENYBĖS dienraščio bankieto. Vienybininkai ir tautinė lietuvių visuomenė turėtų laikyti savo pareiga dalyvauti šiame bankiete, kuris rengiamas artimesniam susipažinimui naujojo VIENYBĖS redakcijos štabo su dienraščio rėmėjais, artimais bendradarbiais, skaitytojais ir artimam kontaktui palaikyti su visais vienybininkais ir masine lietuvių tautine visuomene.

Lapkričio 13 d. VIENYBĖS ir vienybininkų diena. Tą dieną dar tampresniais ryšiais turi būti surišta vienybės šeima.

JAKŠČIAMS PAGERBTI VAKARIENĖ-BALIUS

Pereitą sekmadienį, spalių 30 d. vakare, Susivienijimo salėje, Brooklyne, Pranui ir Onai Jakščiams pagerbti jų vedybinio gyvenimo 15 metų sukaktuvių proga artimieji draugai, giminės ir pažįstami surengė puikią vakarienų-balių. Pagerbimo vakarienėje dalyvavo virš pusantro šimto žmonių. Buvo vedama graži kalbų, dainų ir sveikinimų programa. Vedybų ceremonijos pravesta visa tvarka ir apeigomis.

Vėlesnėje VIENYBĖS laidoje bus plačiau aprašyta apie šią surengtą pagerbimo vakarienę. *Rep.*

Operetės choras žengia į dainos darbą

Pereitą penktadienį, spalių 28 d. 8 val. vak. Piliečių Klubo svetainėje įvyko Operetės choro bendra repeticija ir dainų pamoka. Pamokai vadovavo V. Tamkiūtė. Išmokta keletas naujų dainų bendro pobūdžio. Pr. Bajoras savo kalbėlėje išsireiškė, kad yra gana linksma matyti vis kas kart didėjant choro narių skaičių. Šiuo kartu pamokoje dalyvavo net 42 jaunuoliai-lės.

Reikia tikėtis, kad Operetės choras netrukus pasieks lietuviškosios dainos ir garbės viršūnę, jei darbas eis taip sklandžiai, kaip pirmomis darbo dienomis. Kreditas tenka dainininkei V. Tamkiūtei, kuri savo gabumu ir turimu patyrimu sumaniai vadovauja chorui ir praktiškai pritraukia artimiau kiekvieną jaunuolį ir jaunuolę į gražios lietuviškos meliodijos darbą. Pr. Bajoras visu savo atsidavimu chorą prižiūri ir globoja.

Artimiausiu laiku manoma surengti vienos ar kitos rūšies pramogą ir pastatyti scenos veikalą su koncertėliu.

Rep.

SPORTININKAI ĮSIGIJO UNIFORMĄ

Lietuvių Futbolo komandos nariai jau įsigijo savo uniformą. Uniforma gana graži ir skoningai atrodo. Marškinukai yra geltonos spalvos su išsiūtais inicialais ALSC (Amerikos Lietuvių Sporto Klubas), kelinaitės yra tamsiai mėlynos spalvos ir kojinės tamsiai raudonos spalvos. Taigi, veik išlaikyta Lietuvos tautiška spalva.

Anksčiau buvo manoma įsiūti inicialus BLFK (Brooklyno Lietuvių Futbolo Komanda), bet tas nutarimas paskutiniu laiku liko pakeistas, kadangi šis sporto ratelis žais ne tik vien futbolą (soccer), bet apims ir kitas sporto šakas.

Tai pirmasis Amerikoje lietuvių futbolo ratelis, kuris jau įsigijo savo uniformą ir bus įvadu į sporto pasaulį Amerikos lietuvių sluoksniuose. Tokiu užsibrėžimu tenka pasveikinti iniciatorius ir palinkėti gražių vaisių sporto srityje.

Rep.

Geležinio Vilko Draugovės susirinkimas

Šį ketvirtadienį, lapkričio mėn. 3 dieną 8 val. vak. Tautininkų Klube, 35 Stagg Str., Brooklyne, šaukiamas Geležinio Vilko Dr-vės narių susirinkimas. Visų narių dalyvavimas būtinas. Susirinkimas šaukiamas svarbiais reikalais ir klausimais, kurie turi būti neatidėliojamai apsvarstyti.

Draugovės Valdyba.

RENGS ŠOKIŲ VAKARĄ

Susiorganizavęs ir jau susitvarkęs Amerikos Lietuvių Sporto Klubas pirmu savo viešu pasirodymu lietuvių visuomenės akyse mano surengti didelį šokių vakarą netolimoje ateityje. Tai bus jų artimesnis susipažinimas su vietos lietuvių visuomene.

Rep.

PLĖŠIKO NUŠAUTAS UGNIAGESYS

East New Yorke paliai pat ugniagesių namą užvakar dienos metu 12:30 val. tapo nušautas ugniagesys Thomas J. Hitter. Jis su savimi nešėsi iš banko 3,400 dolerių, kurie turėjo būti išmokėti algomis kitiems gaisrininkams.

Plėšikas nušovęs T. Hitter tuojau šoko prie jo ir iš vidujinės švarko kišenės ištraukė visus pinigus, kurie buvo įdėti į voką ir pasigriebęs tuojau įšoko į automobilį kur dar sėdėjo du vyrai. Automobilis laukė visai netoliese. Du gaisrininkai tuojau šoko į šalia stovėjusį automobilį ir keletą gatvių vijosi plėšikus, bet tuojau vijimasis buvo užblokuotas. Plėšikai pasprūko.

Paskui policija plėšikų automobilį rado paliktą gatvėje. Apie 100 detektyvų ir policininkų tiria dalyką. Nušautasis ugniagesys buvo 32 metų amžiaus, ištikimas tarnautojas ir juo buvo pasitikima piniginiuose reikaluose. Sekmingai ištarnavo 4 metus. Liko jauna žmona ir dvi dukterys. Gaisrininkų S-ga nuo savęs paskyrė 5,000 dolerių žmogžudžio ir plėšiko sugavimui.

MANOMA PRAPLĖSTI SUBWAY TINKLĄ

Susisiekimui gerinti komisijos surengtame pokylyje, kuriame dalyvavo komisijos nariai ir vyresnieji, kaip pirm. Raymond V. Ingersoll, John H. Delaney, sekr., Chester W. Cuthell valdybos narys ir kiti, iš kalbų paaiškėjo, kad planuojama ir dedama pastangų praplėsti subways susisiekimo tinklą ir pravesti keletą naujų linijų.

Manoma sujungti Fulton St. su Church Ave. Independent City Subway ir BMT Culver linija su Coney Island. Brooklyn Bridge Plaza atrodo gražiau ištaisyta ir eleveiteriais galima susisiekti Washington gatve iš Myrtle Ave. iki Tillary Str. ir vėl iki Brooklyn Bridge.

Susidūrė automobiliais

Spalių 30 d. sekmadienio rytą apie 3 val. Flushing Ave., smarkiai važiuodami trys jaunuoliai italų kilmės vyrukai smogė tiesiai į prieš važiuojantį automobilį. Pasekoje pirmasis automobilis visai sudaužytas, bet važiavusieji laimingu būdu išliko nesužeisti, išskyrus smarkų sukrėtimą. Automobilio vairuotojas buvo įsigėręs. Antrasis automobilis, mažiau nukentėjo, bet važiavusieji du vyrai sunkiau sužeisti. Pavojingai sutrenktas ir stiklų supiaustytas sėdėjęs šalia vairuotojo amerikonų kilmės vyras.

Į nelaimės vietą tuojau atvyko policija įvykio aiškinti. Sužeistieji nuvežti į ligoninę. "Smarkųjį" vairuotoją policija nusigabeno pas save.

Rep.

Kiekviena Amerikos lietuvių kolonija turi mažesnę ar didesnę vienybiečių šeimą. Šeima turi turėti savo atstovą, kuris vestų ir palaikytų glaudų kontaktą su VIENYBE.

MIRTYS IR NELAIMĖS

Policijos Departamento Apsaugos Biuras suteikia pareitos savaitės statistiką įvykusių nelaimių ir mirimų vien tik New Yorko mieste automobilių nelaimių 150, iš kurių 3 mirtys ir 199 susižeidimai.

NAUJA LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA

Tik ką išėjo iš spaudos naujai pertaisyta ir patobulinta Lietuvių Kalbos Gramatika, kurią galima gauti VIENYBĖS įstaigoje.

Skirtą amerikiečiams Lietuvių Kalbos Gramatiką taisė ir papildė kun. Dr. J. Starkus, Marianapolio Kolegijos (Thomson, Conn.) profesorius.

Gramatikoje smulkiai išdėstyta: Fonetika—atskirų žodžių garsų mokslas: Morfologija—atskirų kalbos žodžių, jų formų (lyčių) ir tų formų kitimo mokslas ir Sintaksė—sakinių mokslas. Plačiau paaiškinta ir supažindinama su rašybos (ortografijos) taisyklėmis. Smulkmeniškai išdėstyta 5 kaitomosios ir 4 nekaitomosios kalbos dalys. Paaiškinta žodžių daryba ir kaitoliojimas. Atskirą gramatikos dalį užima Sintaksė. Toliau seka rašyba ir trumpai supažindinama su kirčiu ir kirčio rašyba.

Tai gana praktiška ir visai tinkama išmokti kalbai gramatika. Ypač patartina jauniesiems norintiems išmokti teisingai lietuviškai kalbėti ir rašyti. Formato atžvilgiu patogi knyga. Išleista 1938 metais. Spausdino "Šešupės" spaustuvė Lietuvoje. Gražus drobinis apdaras, gražiai įrišta, spauda aiški gerame popieriuje, 208 puslapiai. Kaina tik 1 doleris. Galite gauti VIENYBĖS knygyne. Tuojaus reikalaukite, nes yra mažas skaičius.

RANDASI LAIŠKAI

VIENYBĖS administracijoje šiems asmenims randasi laiškai:

J. E. Nachkus,
A. Kailus,
G. Mickus, Jr.
Mr. & Mrs. Widunas,
F. Jonaitis,
W. Shabunas,
S. Peters,
J. Shukis,
J. Kossu-Aleksandravičius,

Laiškus prašome atsiimti

V. administracija

Pirkite pas tuos biznierius, kurie garsinasi Vienybėje.

REIKALINGA

REIKALINGA moteris ar mergina dirbti namų ruošos darbą ir pagelbėti prižiūrėti ligonį. Gera užmokestis. Telefonuokite: FLushing 9-2842-J.

NEMOKAMOS ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

Vakarinėje mokykloje nr. 90 Queens, 109th Str., Jamaica Ave., Richmond Hill, dėstoma vyrams ir moterims pagrindinės ir elementarinės anglų kalbos pamokos. Dėstoma anglų kalbos rašyba ir skaityba. Taip pat prirengiama prie pilietybės gavimui dokumentų, kas palengvina gauti darbą ir kreipiantis prie valdžios įstaigų.

Baigus šią bendro lavinimosi mokyklą ir išlaikius egzaminus gaunama pažymėjimai išeitojo kurso ir tada galima stoti į bile kurios rūšies aukštesnę mokyklą (High School).

Bendro lavinimosi pamokose dėstoma aritmetika, Jungtinių Amerikos Valstybių istorija, pilietybės teisės, geografija ir kitkas.

Moterims ir merginoms galima mokytis siuvimo. Į mokyklą galima įsiregistruoti kiekvieną pirmadienį, antradienį ir trečiadienį 7:30 iki 9:45 vakarais.

Tokios pat pamokos yra dėstoma ir Jamaica Vocational High School, 162 Str. ir Hillside Ave., Jamaica.

Mokyklų vadovybė

Vienybės Administracija daro vertimus iš įvairių kalbų: prancūzų rusų, anglų, latvių, vokiečių, lenkų ir kitų. Reikalui esant kreipkitės į Lithuanian Press Corporation, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y. Visus vertimus atlieka ekspertai.

SKELBKITĖS VIENYBĖJE

Clement Voketaitis
ADVOKATAS
50 COURT STREET,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: Triangle 5-3622
168 GRAND STREET,
Tel.: Evergreen 8-7179

Dr. H. MENDLOWITZ
Perkėlė savo Williamsburgo ofisą į
522 BEDFORD AVE
netoli Taylor St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1312
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 1 val. iki 3 val. p. p.
ir nuo 7 v. vak. iki 8 vak.
FLATBUSH OFISAS:
2220 Avenue J

SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
Didelis pasirinkimas geriausių saldainių dėžėse iš Amerikos. Taip pat galite gauti saldainių ir iš LIETUVOS
Namie gaminti ledai (Ice Cream)
Geriausi užkandžiai
ALUS IŠ KRANO IR BONKUTEMIS
JUOZAS GINKUS
495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
EVERGREEN 4-7142

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand St., Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 *Koplyčia Laidotuvėms*

A. VALANTIEJUS
54-41—72nd St., Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. NEwton 9-4464

BARRY P. SHALINS
(ŠALINSKAS)
84-02 Jamaica Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 *Koplyčia Laidotuvėms*

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIOS LAIDOTUVĖMS
Tel. EVergreen 8-9770

Phone STagg 2-0783 Night HAvemeyer 8-1158
JOSEPH LE VANDA
NOTARY PUBLIC
337 UNION AVENUE, BROOKLYN, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomuoja automobilius įvairiems reikalams

SKAITYKITE VIENYBĘ

TARZANAS DRĄSUOLIS

Edgar Rice Burroughs, vertė Pijus Bukšnaitis

15. Krintančio daktaro riksmą išgirdo tolumoje vaikščiojantys Medžių Dievo garbintojai. O tuo tarpu Tarzanas, kaip tikras medžių laipiotojas, laikydamas glėbyje daktarą, mokėjo nupulti ant kojų, tuomi išgelbėdamas ir daktarą ir save. Tik Nkima ėmė šūkauti: "Tarzanai! Gamanganai ateina!"

Čia Tarzanas išgirdo atšlamančius per krūmus juoduosius karius. Jis užsimetė savo naštą ant kito peties ir šoko atgal į medžius kaip tik laiku, nes juo dųjų aštrios ietys ir strėlės jau švilpė ore, taikydamos į baltuosius. Bet Tarzanas mokėjo laipioti taip, kad labai sunku buvo pataikyti.

Netrukus Tarzanas buvo taip toli, kad laukinių ietys ir strėlės jo negalėjo pasiekti. Bezdžionių užaugintam Tarzanui keliauti medžiais buvo taip lengva, kaip civilizuotam žmogui keliauti vieškeliu. Aukštai medžiuose Tarzanas jautėsi dar jaukiau, negu miesto išpuoštuose namuose pas draugus.

Pagaliau Tarzanas išėjo į platų lauką, kurio gale buvo aukštas kalnas. Čia Tarzanas žinojo esant akmenyne didelę olą, kurioje jis tikėjosi paguldyti savo ligonį. Čia jis tikėjosi pabūti pasislėpęs nuo ieškotojų, kol ligonis pasitaisys. Tarzanas manė nesutiksiąs laukinių, bet apsiriko.

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame VIENYBĖS numeryje